

66. Ljetnih priredbi Krk

Ansambel Minstrel

Frottola ritrovata

Marcella Francesco, sopran

Nenad Kosak, tenor

Goran Grčić, tenor

Meila Tome, blok flaute

Lada Magdalenić Morpurgo, rebec, vielle

Ante Beno, udraraljke, blok flaute, crumhorne

Sandra Munić, viola da gamba

Lea Sušanj Lujo, viola da gamba

Darko Karajić, lutnja

Grad Krk, 14. srpnja 2022.

Scena Zidine (Trg krčkih glagoljaša), 21³⁰

Program:

Frottola ritrovata

Philippus De Lurano/Paolo Scotto:

Un solcito amor/O tempo o ciel,
Frottole libro quarto/Frottole libro nono

Tielman Susato:

La Donna

Bartolomeo Tromboncino/Franciscus Bossniensis:

Zephyro spira e'il bel tempo rimena,
Frottole libro octavo/Tenori e contrabassi...

Bartolomeo Tromboncino:

Noi siamo tutti amartelatti, Frottole libro nono

Philippus De Lurano:

Tutto el mondo, Frottole libro quatro

Marco Cara:

Ion on compro piu speranza, Frottole libro primo

Antonius Capreolus:

Tanto mi e il partir molesto, Frottole libro quatro

Marco Cara:

Oime il cor, Frottole libro primo

Marco Cara:

Ahimè lasso, ahimè dolente, Frottole libro quinto

Andrea Antico de Montona:

Non tardar o diva mia, Frottole libro nono

Pietro Paolo Borrono:

Saltarello chiamato El Mazolo

Marco Cara/Bartolomeo Tromboncino:

Ala fe si alafe bona/Ai maroni,
Frottole libro tertio/Frottole libro octavo

Bartolomeo Tromboncino:

Quasi sempre avanti di, Frottole libro septimo

O programu Frottola ritrovata:

Uz glazbene forme i žanrove koji su prakticirani krajem 15. pa do prve polovice 16. stoljeća, javlja se nova i svježa glazbena forma. Do tada prevladavajućim formama mise i moteta u sakralnoj glazbi, uspješno se pridružila i frottola u sferi svjetovnog izričaja. To je glazba visokih društvenih slojeva, ali i građanstva. Općeniti naziv frottola, obilježava vrlo širok opus prvenstveno talijanske glazbe. Nekoliko je glavnih žanrova koji obuhvaćaju različita tematska područja iz svakodnevnog života dvorana i puka, od satire, ljubavi, humora do erotike. Frottole su skladane na stihove istoimene pjesničke forme, ali i na stihove canzona, ode i soneta, već postojećih poetskih formi. Pod nazivnik frottola spadaju barzelletta i strambotto; prva je skladana na gotovo besmislene ljubavne stihove pisane vernakularnim jezikom sjeverne Italije i šaljivog je karaktera, druga je stekla popularnost zbog jezgrovitih i sažetih, uglavnom ljubavnih tekstova.

Frottola je višeglasna, najčešće četveroglasna i po građi homofona kompozicija. Glavna melodijska linija nalazi se u gornjem glasu i obično je namijenjena za pjevanje. Ostale dionice mogu biti instrumentalna pratnja. Ako se pjeva četveroglasno, instrumentalna pratnja izostaje. Najvažnija uloga u pratnji solo glasa povjerena je tenorskoj dionici. U to vrijeme bas dionica još nema ulogu koja joj je namijenjena u kasnije skladanoj glazbi. Veliki značaj u pojavi ove glazbene forme ogleda se u impulsima koji donosi; novi jezik harmonije, preraspodjelu uloga po dionicama i unapređivanje modrenih tonaliteta, te općenitog napretka u tonalnosti europske glazbe. Valja spomenuti da je španjolski villancico dvojniki / brat frottole. Zbog političkih previranja frottola je potisnuta s juga na sjever Italije gdje potpuno zaživjela pod okriljem snažnih

aristokratskih obitelji koje su podržavale njezin razvoj. Na kraju, nakon 1530. frottola polako izlazi iz izvodačke prakse zbog pojave madrigala i villanelle kojima je postavila dobre temelje.

...Vrlo malo frottola tiskanih kod Petruccija izgleda kao da je napisano za četiri glasa (pjevača); srednji glasovi, i kad ne skaču nervozno imaju funkciju popunjavanja, a bas ima više plesni karakter, ... najvjerojatnije, pjevanje teksta i nije predviđeno za niže glasove. (James Haar, Berkeley, LA, London)

Najpoznatiji i još za života cijenjeni skladatelji frottola bili su Marco Cara i Bartolomeo Tromboncino. Njihove frottole popunile su zbirke koje je tiskao Venecijanac Ottaviano Petrucci. No, uz mnoga djela spomenute dvojice, u Petruccijevim zbirkama ostale su zabilježene brojne zanimljive i dosta uspješne kompozicije iz žanra frottola manje poznatih autora iz tog razdoblja. Iz te skupine nama je zanimljiv skladatelj frottolist, nakladnik i tiskar, sastavljač antologija i intabulator Andrea Antico da Montona, poznatiji kao Andija Motovunjanin. Jedna od posebnosti rada Motovunjanina je način tiskanja svojih izdanja. Uveo je nekoliko inovacija u glazbeno tiskarstvo: u drvenim blokovima tiskao je čitavu stranicu nota i pripadajućeg teksta zajedno, uveo je praksu tiskanja muzikalija u manjim kvarto formatima. Zahvaljujući Lovri Županoviću danas imamo za aranžiranje i izvođenje pripremljenih sedamnaest frottola. Uz Andreu Antica još su dvojica skladatelja i priređivača notnih izdanja koji su odlaskom iz rodnog područja mijenjali imena u skladu s jezicima zemalja gdje su živjeli i djelovali. Franciscus Bossinensis/Franjo Bosanac, vjerojatno iz Bosne i Philippus de Lurano/Filip Vranjanin, vjerojatno iz okolice Pakoštana i jezera Vrana, također su zaslužni za početke hrvatske umjetničke glazbe. Zahvaljujući ovoj trojici frottolista, njihovim nastojanjima i predanom radu u sferi glazbene umjetnosti, započelo je dokumentirano postojanje glazbenih

uradaka povezanih s hrvatskim krajem, dokumentiranje kakvo možemo pratiti u ostatku Europe onoga vremena. Istraživanjem, priređivanjem i izvođenjem djela spomenutih autora, kao i ostalih koji su dali svoj značajan doprinos razvoju glazbe i glazbene prakse, obogaćujemo glazbenu svakodnevicu zanimljivim djelima nastalim prije više od petsto godina.

Ansambl Minstrel je vokalno-instrumentalni ansambl koji se bavi izvođenjem srednjevjekovne i renesansne glazbe te nastupa u renesansnim kostimima, a izvodi i renesansne plesove, često se pojavljujući na manifestacijama poput viteških turnira, srednjevjekovnih domjenaka i sajмова. U crkvama i koncertnim prostorima izvodi duhovne skladbe srednjeg vijeka, renesanse i ranog baroka. Djelujući već duži niz godina (od 1992.), ansambl je dosad ovjenčan brojnim dobrim kritikama, kako u Hrvatskoj, tako i u inozemstvu. Ime Minstrel (iliti svirač, pjevač i zabavljač na srednjovjekovnom engleskom dvoru), odabrao je u namjeri da se publici još više približe najljepše skladbe rane glazbe. Težnja ansambla je da uz vrhunske europske skladatelje (Dowland, Attaignant, Farmer, Susato ili Arbeau) slušateljstvu predstavi i rijetko izvođena glazbena dostignuća hrvatskih autora, ali i stranih skladatelja koji su djelovali na našoj obali (poput Vinka Komnena, Julija Skjavetića, Tomasa Cecchinija, Vinka Jelića, Ivana Lukačića ili Lamberta Courtoysa), približavajući tako publici djela naše rane glazbene baštine. Osim koncerata duhovne i svjetovne rane glazbe, ansambl priređuje i edukativne koncerte za djecu osnovnih i srednjih škola u kojima kroz govorne dijelove predstavlja priče o životu i radu ljudi u vrijeme srednjeg vijeka i renesanse. Minstrel je 2013. pokrenuo zagrebački Festival rane glazbe Crna kraljica, a od 2015. godine ima i svoj Ciklus rane glazbe u viteškoj dvorani Družbe Braća hrvatskoga zmaja, također u Zagrebu.